ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

BARTOLOMEJ

ROČNÍK XXXII. ČÍSLO 2 FEBRUÁR 2024

Úprimné srdce

Omša za mesto - Spolupracovníci farnosti - Dismas - Dve percentá
Kurzy rodičov - Hrdinovia vzdelávania - História kostola - Vtipparáda

Požehnanie Mestského úradu v Prievidzi i rodinných príbytkov, január 2024

Úprimné srdce otvára priestor na Pánovo odpustenie

Možno poznáme vetu „Priznanie je poľahčujúca okolnosť“, avšak v právnej praxi to nie je tak. Trestné právo upresňuje: „Poľahčujúca okolnosť podľa § 36 písm. l/ Trestného zákona predpokladá okrem priznania sa páchateľa aj úprimné oľutovanie trestného činu.“ Samotné vedomie činu teda ani vo svetskom práve nestačí.

Cirkev nám v 6. nedeľu v Cezročnom období predkladá Žalm 32, ktorý nás učí podobne. Otvorene vyznať vinu svojho hriechu a nezatajiť svoj priestupok je základom úprimného srdca, ktoré otvára priestor na Pánovo odpustenie zloby hriechu.
Hovoriac o úprimnosti srdca však, prosím, neskĺznime iba k chvíľkovej emócii. Ak chceme hlboko siahajúce odpustenie v našom živote, nevyhnutne potrebujeme pred sebou a Pánom úprimne pomenovať korene toho, čo nás od neho oddeľuje. Boh nás chce očistiť od neprávosti, ale nie len povrchovo, ako mu to dovoľuje malomocný v evanjeliu. Chce očistiť aj hĺbku našich spôsobov. Áno, urobiť hrubú čiaru za minulosťou je dôležité, no na prelomenie bludného kruhu hriechu potrebujeme nájsť novosť úprimnej prítomnosti pred Bohom v každom, aj v tom najmenšom rozhodnutí.

Peter Valachovič, SchP
Ilustrácia: Ľuboš Žabenský - Spoveď

Na sviatok Zjavenia Pána bola svätá omša obetovaná za mesto

Prievidzská farnosť a mestská samospráva v úvode roka pokračovali v tradícii slávenia svätej omše obetovanej za mesto Prievidza a jeho obyvateľov. Liturgiu novoročnej svätej omše na sviatok Zjavenia Pána oživil aj orchester so spevokolom.

Na svätej omši v sobotu 6. januára 2024 o 9:00 vo farskom Kostole sv. Bartolomeja zaznelo dielo J. Zruneka - Missa Pastoralis F dur – latinsko-slovenská vianočná omša z roku 1766 aj ďalšie skladby. Účinkoval Orchester ZUŠ Ladislava Stančeka Prievidza a Miešaný zbor Rozkvet.

Svätú omšu celebroval pán farár Jozef Repko. Po nej sa predstavitelia mesta spolu s farárom presunuli do mestského úradu a mestského domu. Tu sa konala krátka liturgia požehnania príbytkov, v ktorých pracujú orgány mesta a úradníci.

Text a foto: Alojz Vlčko

Svätenie vody u grékokatolíkov

„Videli ťa vody, Bože, videli ťa vody a naľakali sa. Jordán sa vrátil späť, keď videl oheň Božstva zostupovať do svojich vôd.“

V sobotu 6. januára bol vo východnej cirkvi druhý najväčší sviatok roka (prvým je Vzkriesenie) - Bohozjavenie (Bohojavlenije). Pri tej príležitosti sa koná svätenie vody, nazývané aj Veľké svätenie vody alebo Jordánske svätenie vody. Kňaz sa modlí dlhé modlitby a následne dychom, rukou, trojsviecou a nakoniec aj krížom požehnáva vodu.

Text: J. Durkot, Foto: M. Melicherčíková

Vianoce s Musicou

V sobotu 6. januára sa v Piaristickom kostole Najsvätejšej Trojice a Nanebovzatia Panny Márie v Prievidzi uskutočnil koncert Vianoce s Musicou.
Vystúpila na nej dámska vokálna skupina Musica Nostra pod vedením umeleckej vedúcej Zuzany Haragovej.
Milovníci vážnej hudby si mohli tiež vychutnať umelecké majstrovstvo organistu Mareka Dietricha.

-red-
Foto: Mária Melicherčíková

Poďakovanie spolupracovníkom vo farnosti

V nedeľu 21. januára sa v priestoroch pastoračného centra na fare konalo Novoročné posedenie pastoračných, liturgických, hospodárskych a katechetických spolupracovníkov farnosti Prievidza-mesto.

Aktívnych farníkov na podujatie pozvali pán farár Jozef Repko a pán kaplán Pavol Škovránek. Posedenie sa začalo popoludní o 15:00 krátkou spoločnou modlitbou a pokračovalo pohostením spojeným s príjemnými rozhovormi.
Farníci sa mohli na jednom mieste stretnúť a vo vzájomných rozhovoroch viac spoznať. Dokonca si po tom, čo pán kaplán začal nôtiť známe slovenské ľudové piesne, spoločne aj zaspievali. Rozišli sa až vo večerných hodinách.
V mene všetkých ďakujeme našim kňazom za to, že vytvárajú takéto príležitosti na neformálne stretnutie a zdieľanie. Bolo príjemné sa v úvode roka porozprávať o tom, čo sa nám v uplynulých mesiacoch podarilo a čo plánujeme v najbližšom období.
Spoločne strávený čas náš farský tím upevnil, aby sa nám darilo s Božím požehnaním rozvíjať všetko potrebné vo farnosti počas celého roka 2024.

Text: Petra Humajová, Alojz Vlčko
Foto: Mária Melicherčíková

Na skautskom plese začali oslavovať storočnicu

V sobotu 27. januára 2024 sa v Dome kultúry v Malej Lehôtke konal skautský ples. Spoločne sa tu zabávali nielen skauti, ale aj ich rodiny, priatelia a známi. Spoločne si pripomenuli aj 100 rokov od založenia prvých skautských oddielov v Prievidzi.

Skautské hnutie začalo písať svoju históriu v Prievidzi na jar 1924 v izbičke Janka Fogeltona na prievidzskom námestí. Prievidzskí skauti si okrúhle 100. výročie plánujú pripomínať počas celého roka a oslavy začali práve na skautskom plese. Oslava storočnice doplnila radostnú atmosféru spoločnej zábavy.

Skauti si pripomenuli dôležité momenty z histórie, kedy bol totalitnými režimami skauting zakázaný alebo obmedzovaný. Spomínali na dôležité osobnosti, ktoré skautskú myšlienku v Prievidzi rozvíjali aj napriek náročným dejinným súvislostiam. Napríklad na profesora Štefana Sámela, katolíckeho kňaza a profesora náboženstva na prievidzskom gymnáziu, ktorý bol pre jeho skautskú činnosť vo vykonštruovanom procese odsúdený a dva roky väznený. Takisto si pripomenuli zosnulých skautských činovníkov – Tibora Sokola a Máriu Šimkovú, ktorí pracovali pri obnove skautskej organizácie v Prievidzi po roku 1989.

Skautský ples bol aj tentokrát výnimočným spoločenstvom. Je otvorený nielen skautkám a skautom, ale aj najmenším včielkam a vĺčatám spolu s ich rodičmi. Vďaka tomu sa zabavili celé rodiny. Zároveň boli pozvaní aj starší skauti - oldskauti, čím sa generácie krásne prepojili. Okrem osláv storočnice nechýbali na plese ani tradičné prezentácie činnosti, súťaže, kvíz či tombola. Vďaka všetkým organizátorom, ktorí nadviazali na krásnu tradíciu organizovania skautských plesov a pripravili už 18. ročník tohto úžasného podujatia. A samozrejme, ďakujeme aj Pánu Bohu, že naše podujatie požehnal.

Text: Alojz Vlčko
Foto: Peter Melicherčík

O tajomstve určenom len pre „zaštepených do Krista“

Takýmto nadpisom by bolo celkom výstižné začať dnešné rozprávanie o liturgii sv. Jána Zlatoústeho, ku ktorej sa opäť v tomto čísle vraciame. Začneme tam, kde sme minule skončili. Žehnaním kňaza so zvolaním *„Pokoj všetkým!“* a jeho výzvou: *„Milujme sa navzájom, aby sme jednomyseľne vyznávali.“*

To je stále aktuálne žehnanie a zároveň stále aktuálna výzva: „Milujme sa navzájom.“ Lebo ako chceme milovať Boha a vyznávať – „Otca i Syna i Svätého Ducha, Trojicu jednopodstatnú a nedeliteľnú“, ak sa nemilujeme navzájom? Ako môžem milovať Boha, ktorého nevidím, keď nemilujem Jeho obraz v človeku, ktorého vidím? A zároveň keď vyznávam Najsvätejšiu Trojicu, ktorá je jednej podstaty a je nedeliteľná, či aj my ľudia nie sme tej istej podstaty a nemali by sme tiež byť spojení nedeliteľne putom lásky? Naše vzťahy sú obrazom toho, nakoľko sme súčasťou Trojice (skrze Syna).

Kristus medzi nami

Ľud si teda po tomto zvolaní dáva znak lásky a úcty. Aj vo východnej liturgii by tomu tak malo byť. Kňazi pri oltári si dávajú znak/bozk pokoja, a rovnako tak by mali aj veriaci v laviciach, pričom sa zdravia „Kristus medzi nami!“ s odpoveďou „Je a bude!“

Je to dôležité vyznanie, lebo ak ma nespája Kristus s nejakým človekom, ak niekoho vylučujem z účasti v Kristovom tele, sám seba som vylúčil, a nič z toho, čo nasleduje ďalej v slávení liturgie, mi nepatrí.

Voľakedy (to sme si už písali) tí, ktorí ešte neboli pokrstení, odišli, keď v ekténii (prosbách) za ohlásených zaznelo zvolanie: *„Ohlásení odíďte! Nech tu neostane nikto z ohlásených! A my, veriaci, znova a znova, modlime sa… “* Ohlásení sú tí, ktorí sa ešte len pripravujú na zaštepenie do Kristovho viniča (na krst). A tak pri pozdrave „Kristus medzi nami“ by už nemali byť prítomní na bohoslužbe (dnes sa to už nepraktizuje).

Dvere, dvere!

Počas toho, ako si dávajú kňazi a veriaci znak pokoja, ak by bol prítomný diakon, postaví sa na soleu pred ikonostas, otočí sa smerom k ľudu, zdvihne orár a zvolá mocným hlasom: *„Dvere, dvere, premúdrosť vnímajme!“* Ak diakon nie je prítomný, zvolá tak kňaz, no neotáča sa smerom k ľudu.

Čo to znamená? Je to pozostatok dvoch výziev spojených v jednu. Prvou výzvou je „Dvere, dvere!“ Kedysi to bolo zvolanie diakona určené vrátnikom (ostiarom), ktorí stáli pred dverami, aby nikto z pohanov, ktorých zvykom bolo narúšať kresťanské bohoslužby, nevtrhol opovážlivo a svätokrádežne do chrámu. Teraz tým zvolaním vyzýva veriacich strážiť si dvere svojich sŕdc, kde sa už usídlila láska, aby sa tam nevkradol nepriateľ lásky a aby sa otvorili dvere úst a uší k vyznaniu, počutiu a prijatiu vyznania viery.

Spojená s druhou časťou výzvy *„Premúdrosť, vnímajme!“* dáva dokopy akoby pedagogické - učiteľské: *„Chráňme toto tajomstvo. Buďme múdri a dávajme pozor.“* Táto pôvodná veta sa skrátila na *„Premúdrosť, vnímajme.“*

Vyznanie viery

A teraz nasleduje spoločné vyznanie viery, keď biskup, kňazi, diakon a prítomní v chráme recitujú (spievajú) symbol viery - Credo. To vyznanie vedeli len vyvolení – tí, ktorí už vstúpili krstom do Kristovej Cirkvi. Vyznanie obsahuje tajomstvá, ktoré človek musel prijať a vyznávať, aby bol pokrstený. Preto sa pred vyznaním viery „vyháňajú“ von nepokrstení túžiaci po krste a dáva sa pozor, aby tam nebol niekto, kto to tajomstvo neprijíma: *„Nedávajte, čo je sväté psom, a nehádžte svoje perly sviniam.“* (Mt 7,6)

V čase vyznania viery mali byť v chráme prítomní len pokrstení veriaci, prijímajúci tajomstvo, ktoré nám zjavil Kristus svojím životom a odhalila naša matka Cirkev svojou náukou. Ak niekto neverí v toto učenie, stáva sa heretikom a nemôže pristúpiť ani k svätému prijímaniu a nemal by byť prítomný ani pri tajomstve skrytom v liturgii. Vyznanie viery bolo heslo, kľúč k účasti na bohoslužbách.

Jozef Durkot, gréckokatolícky kňaz
Foto: Mária Melicherčíková

Novinky z piaristickej školy

Krajské kolo šachu
30. novembra sa v CVČ Prievidza konalo krajské kolo v šachu ZŠ a SŠ. Piaristickú školu reprezentovali: M. Maroši, T. Škríb, D. Čičmanec, L. Detko a M. Žišková. Najlepšie sa umiestnil Michal Maroši, ktorý obsadil 4. miesto a postúpil na majstrovstvá Slovenska.

Krajské kolo Zenitu
V decembri sa konalo krajské kolo súťaže Zenit v programovaní. Nakoniec boli na túto súťaž pozvaní až traja študenti: Šimon Jurica, Martin Turčan a Jakub Kováčik. Oproti školskému kolu sa zvýšila náročnosť úloh, ale hlavne konkurencia. Spomedzi 83 programátorov v trenčianskom kraji sa najlepšie umiestnil Martin Turčan, a to na 20. mieste.

Vianočný program v domove dôchodcov
Tvorivé dielne a vianočný koncert rozžiarili oči ľudí v domove dôchodcov. Budúce asistentky a učiteľky priniesli novú energiu a nadšenie. Je úžasné, ako radosť a hudba dokážu vytvoriť nádhernú atmosféru.

Kde bolo, tam bolo
V decembri žiaci z 5. A opäť strávili hodinu literatúry v Hornonitrianskej knižnici. Prechádzka rozprávkovo zasneženým mestom ich naladila na podujatie *Kde bolo, tam bolo*, ktoré ich prenieslo do sveta príbehov s posolstvom dobra, pravdy a lásky. Z knižnice, samozrejme, neodchádzali bez kníh. Medzi piatakmi sú viacerí knihomoli, ktorí si na spríjemnenie dlhých zimných večerov požičali nie jednu knihu, ale celú kopu kníh.

Štvrtácky punč
V chladných adventných dňoch dobre zahreje horúci punč. Nápad urobiť si tento voňavý nápoj v ŠKD sa u detí zo 4. A stretol s veľkým ohlasom. Rozdelili si, kto čo

Vianočný program v domove dôchodcov

Piataci opäť navštívili Hornonitriansku knižnicu

Štvrtáci varili horúci punč

donesie, pozreli si videorecept a pustili sa do toho.

Okresný volejbal
V utorok 19. decembra sa na Gymnáziu VBN konali Majstrovstvá okresu SŠ vo volejbale. Piaristická škola podala výborný výkon a po víťazstvách nad SOŠ T. Vansovej 2:0, nad Spojenou školou Handlová 2:0, nad SOŠ Kalina 2:0 a prehrou s GVBN 0:2 obsadila celkovo 2. miesto.
Zostava: M. Šimkovič, T. Šimkovič, D. Jurčák, J. Fungáč, S. Lehotská, E. Kluvancová, A. Polanská, K. Kulichová.

Výťažok z Vianočného bazára
V stredu 20. decembra sa v priestoroch telocvične piaristickej školy konal tradičný Vianočný bazár. Žiaci na ňom predávali vlastné výrobky či predviedli vlastný program. Výťažok z neho v hodnote 2 622 € bol rozdelený na tri časti: 1 000 € získal Hospic sv. Lujzy, 600 € piaristický letný tábor a zvyšná suma zostala v školskom fonde, ktorý slúži na podporu študentov zo sociálne slabšieho prostredia.

Lyžiarsky výcvik
V jeden týždeň trénovali siedmaci a sekundáni šedú mozgovú kôru pri uzatváraní známok. V ďalší týždeň posilňovali kostrové svaly na lyžiarskom výcviku vo Valčianskej doline. Strávili tu päť dní – od 22. do 26. januára.

Deň otvorených dverí
Pozývame vás na Deň otvorených dverí. Uvidíme sa vo štvrtok 15. februára 2024 (detaily na plagáte). Čo sme si pre vás pripravili? Prehliadka školy, kostola, stretnutie s učiteľmi a žiakmi školy pri kávičke či zmrzline, prezentácia študijných odborov GYM a SOŠ, ukážky aktivít na vyučovacích hodinách, ochutnávka rodinnej a priateľskej atmosféry.

Mário Orság
Foto: archív školy

V okresnom volejbale naši obsadili 2. miesto

Vianočný bazár pomôže chorým i škole

Lyžiarsky výcvik vo Valčianskej doline

Pomôžme trpiacim kresťanom

Vojny, terorizmus, korupcia, masakrovanie kresťanov, to je dnes smutná skutočnosť v mnohých krajinách sveta. Urobme všetko pre to, aby sme zmiernili utrpenie ľudí.

Nigéria
V Nigérii bolo počas týchto Vianoc zmasakrovaných 300 ľudí, väčšinou kresťanov. Stovky útočníkov vtrhli na Štedrý deň 2023 do viac ako 30 dedín, strieľali do ľudí zo samopalov a podpaľovali domy. O život prišlo aj mnoho žien a detí. Tisíce ľudí prišli o svoje domovy a majetok a stali sa vysídlencami. Mnohí z nich sa ubytovali v cirkevných objektoch, pretože štátnym inštitúciám nedôverujú.

Svätá zem
Doterajšia pomoc bola určená najmä pre necelú tisícku kresťanov v pásme Gazy. Ale dôsledky pokračujúcej vojny pociťuje celý región a najmä kresťania, ktorí prišli v dôsledku vojny v Gaze o živobytie. Kresťanov je približne 45 000 na Západnom brehu a 10 000 vo východnom Jeruzaleme. Vo Svätej zemi pracovali väčšinou v sektore cestovného ruchu a stratili všetky zdroje príjmov, keďže takmer všetky púte do regiónu boli zrušené. Pomoc sa zameriava najmä na zabezpečenie životne dôležitých liekov, potravinových balíkov, finančnú podporu pre študentov a pod.

Libanon
Aj obyvatelia Libanonu boli zasiahnutí vojnou v Svätej zemi. Od októbra 2023 až 90 % obyvateľov kresťanských dedín pri hraniciach so Svätou zemou opustilo svoje domovy, utiekli do bezpečnejších oblastí. Kňazi a rehoľníci zostávajú s tými, ktorí nemajú kam ísť, alebo sú príliš slabí. Bombardovanie je tu na dennom poriadku. Vzhľadom na aktuálnu situáciu vo Svätej zemi je súčasťou zbierky pre Svätú zem aj urgentná pomoc pre kresťanov v Libanone. Zabezpečujú sa pre nich potraviny, zdravotná starostlivosť a online vyučovanie pre deti v katolíckych školách.

Ako pomôcť
Nás sa, vďaka Bohu, takéto utrpenie zatiaľ nedotýka, ale nemôžeme zatvárať oči pred problémami našich bratov a sestier.
Pomôcť môžeme prostredníctvom kresťanských organizácií, ktoré sú prepojené s cirkevnými spoločenstvami priamo v trpiacich krajinách, aby bola naša pomoc adresná. Jednou z takýchto organizácií je ACN Slovensko, pomoc trpiacej cirkvi.
Pomôcť môžeme všetci, každý koľko môže. Aj malým príspevkom uľahčíme život niektorému neznámemu človeku.
Srdečne ďakujeme všetkým dobrodincom, ktorí doteraz finančne prispeli trpiacim kresťanom vo Svätej zemi. Vďaka vám sa podarilo vyzbierať sumu 500 €. V mene farníkov našej farnosti sme sa prostredníctvom ACN touto sumou zapojili do zbierky pre Svätú zem. Pán Boh zaplať!
Vaše milodary pre trpiacich kresťanov môžete naďalej vkladať do misijnej pokladničky vo farskom kostole pri soche svätej Terezky; odovzdať v sakristii farského kostola, alebo ich môžete poslať priamo prostredníctvom web stránky: www.acnslovensko.sk.

Elena Cagáňová, členka Klubu priateľov misií
Foto: Ismael Martinez Sanchez/ACN

Modlime sa so spoločenstvom Dismas

Aj vy sa môžete zapojiť do modlitieb za odsúdených alebo bývalých odsúdených.

„Anjelský ochranca“ (duchovná adopcia) je o tom, že vám anonymne pridelia meno konkrétneho odsúdeného a vy ho budete duchovne sprevádzať, obetovať sa za neho - môžeme si slobodne zvoliť, ako a koľko (modlitba, pôst, obetovanie sv. omše, žehnanie ...). Tu nie je vymedzený čas ani množstvo.

Služba **„Modlitby Dismas“** funguje tak, že (takmer) každý deň dostanete na svoj mail (samozrejme, do skrytej kópie) konkrétny úmysel odsúdeného, o ktorý odsúdený požiadal v liste (niekedy aj od bývalého odsúdeného, ak o to požiada). Tiež je forma modlitby v slobode. Niekedy sa toho ľudia zľaknú – že či budú mať každý deň čas. Ale povzbudzujeme ich, že aj keby si len prečítali tento úmysel a v srdci povzdychli: „Pane, požehnaj tohoto brata/túto sestru“, isto to Pán počuje...

Spoločná modlitba spoločenstva Dismas - každý večer o 20:00 sa modlí celé spoločenstvo Dismas (s odsúdenými, kňazmi a členmi - vyše 1000 ľudí) na jeden úmysel (ktorý podľa potreby vkladá pán Michal Libant) krátku modlitbu Otčenáš, Zdravas, Sláva s dodatkom: „Sv. Dismas oroduj za nás.“

Dismas je slovensko-české väzenské spoločenstvo. Momentálne sa za múrmi väzníc nachádza 717 odsúdených, za ktorých sa nemá kto modliť. Zväčša sú to ľudia z detských domovov, ktorí sa tam ocitli na základe toho, že ich rodičia zomreli, alebo sú vo väzení, alebo ich rodičia nechceli/nechcú. Väčšina nemá vonku skutočne nikoho, kto by im preukázal lásku, a skôr ich preklínajú, ako im žehnajú. Sú teda v každodennom duchovnom svete sami. Veľmi by potrebovali „Anjelského ochrancu“, teda modlitebníka, ktorý ich bude sprevádzať svojou modlitbou.

Ak sa chcete zapojiť do niektorej z týchto služieb a konať tak skutky milosrdenstva, môžete sa prihlásiť na tejto mailovej adrese: dismasmodlitby@gmail.com.
Viac info nájdete na web stránke:
www.spolocenstvo-dismas.sk/
Ak by ste si chceli pozrieť video so svedectvami o spoločenstve Dismas, nájdete ho na www.spolocenstvo-dismas.sk.

Elena Cagáňová

„Veru, hovorím vám: Čokoľvek ste urobili jednému z týchto mojich najmenších bratov, mne ste urobili.“ (Mt 23, 39)

Komu poukázať dve percentá

Aj tento rok je možné pomôcť v mnohých oblastiach poukázaním takzvaných dvoch percent z dane. Podporiť nimi môžete viaceré organizácie pôsobiace v našej farnosti.

Charita – dom sv. Vincenta

Nezisková organizácia *Charita – dom sv. Vincenta*, ktorú založila farnosť Prievidza-mesto, poskytuje sociálne služby ľuďom v núdzi. Jej hlavnou činnosťou je každodenné poskytovanie stravy ľuďom bez domova. Prevádzkuje aj nocľaháreň v zimnom období, výdajňu šatstva a obuvi a poskytuje možnosti hygienickej očisty.

- IČO: 45735301
- Právna forma: Nezisková organizácia
- Názov: Charita - dom sv. Vincenta, n. o.
- Sídlo: Košovská cesta 60/19, 97101 Prievidza

2%

Prievidzskí skauti

Pre deti a mládež prievidzskí skauti organizujú celoročnú voľnočasovú činnosť v klubovni, pravidelné aktivity v prírode a najmä letný skautský tábor. Základom systému skautskej výchovy a sebavýchovy je sľub riadiť sa skautským zákonom a vykonať každý deň aspoň jeden dobrý skutok.

- IČO: 36121231
- Právna forma: Občianske združenie
- Názov: Slovenský skauting, 14. zbor Prievidza
- Sídlo: A. Žarnova 860/5, 97101 Prievidza

Podrobné inštrukcie a formuláre k poukázaniu dvoch percent z dane nájdete napríklad na stránke www.rozhodni.sk. Upozorňujeme najmä na potrebu použitia správnych tlačív a tiež na nutnosť zarovnať vo formulári IČO na pravú stranu.

Podpora piaristickej školy

Združenie rodičov pri Piaristickej spojenej škole Františka Hanáka v Prievidzi podporuje výchovu v cirkevnej škole. Poukázaním dvoch percent na tento účel pomôžete pripraviť pre deti a mládež krajšie podujatia a príjemnejšie prostredie, v ktorom sa budú vzdelávať.

- IČO: 36128805
- Právna forma: Občianske združenie
- Názov: Združenie rodičov pri Piaristickej spojenej škole Františka Hanáka v Prievidzi
- Sídlo: A. Hlinku 460/44, 97101 Prievidza

2%

Bartolomejčatá

Podporíte spev na svätých omšiach, sústredenia, detské letné tábory, ale aj aktivity pre miništrantov. Spevokol Bartolomejčatá je spoločenstvom v Združení kresťanských spoločenstiev mládeže. *Vypísané dokumenty prineste do sakristie farského kostola po nedeľných svätých omšiach o 10:30. V prípade nejasností kontaktujte MVDr. Petra Slamku - 0948 577 222.*

- IČO: 00641162
- Právna forma: Občianske združenie
- Názov: Združenie kresťanských spoločenstiev mládeže
- Sídlo: Dolný Šianec 1013/1, 911 01 Trenčín

V oblasti výchovy detí sa stále máme kam posúvať

V priebehu novembra a decembra minulého roka sa u piaristov konali Kurzy pre rodičov detí do 10 rokov. Už 10 rokov za nimi stojí trojica organizátorov – manželia Beata a Ambróz Jamriškovci a Anežka Kútiková. Podujatie je otvorené aj rodičom mimo piaristickej školy. Oplatí sa ho navštíviť? Skúsili sme sa o tom dozvedieť viac.

▪ **V decembri sa skončilo ďalšie kolo *Kurzov pre rodičov detí do 10 rokov*. Ako sa takéto niečo dostalo do Prievidze?**

Anežka: Pracovala som na škole v pozícii učiteľky pre 1. stupeň základnej školy a neskôr aj ako školská špeciálna pedagogička. V komunikácii s kolegami sme dospeli k názoru, že škola je síce výchovno-vzdelávacou inštitúciou, ale miestom výchovy je predovšetkým rodina. Rodičom však chýba podpora v ich úlohe - neexistuje žiadna „vysoká škola rodičovstva“. Preto sme začali hľadať možnosti, ako rodičov v ich úlohe podporiť a zabezpečiť tak jednotné pôsobenie školy a rodiny. V tom čase som sa spoznala so sestrou Františkou Čačkovou, OSF (školské sestry sv. Františka), ktorá mi o kurze povedala. Porozprávala som sa o tom s pátrom Jankom Hríbom, SchP, a zistila som, že on už dané DVD s kurzom má zakúpené.

Beatka: V duchu hesla „lepšie je raz vidieť ako stokrát počuť“ sme sa rozhodli prijať pozvanie tímu z Novej Bane a zúčastnili sme sa jedného ich stretnutia. Veľmi nás oslovila forma kurzov. Výborne spracované DVD plné odborných, rodičovských a detských výpovedí. Videli sme v tom veľký zmysel a boli sme vďační za know-how z Novej Bane, ktoré sme prispôsobili na naše podmienky v Prievidzi. Zvážili sme plusy a mínusy a v dňoch 14. mája – 10. júna 2014 sme zrealizovali prvý kurz.

Ambróz: Tento kurz sme s manželkou Beatkou viedli ako tím lektorov, ktorí majú na starosti priebeh konkrétneho stretnutia v interakcii s rodičmi.

Ambróz a Beata Jamriškovci, Anežka Kútiková

▪ **Keby ste mali niekomu vysvetliť, čo kurzy pre rodičov sú, akými slovami by ste ich opísali?**

Anežka: Kurzy začali vo farnosti HTB v Londýne v roku 1997 a tento materiál bol po prvýkrát publikovaný v roku 2011. Tvárami kurzu sú Nicky a Sila Lee, ktorí majú 4 dospelé deti. Kurz je určený pre všetkých rodičov a opatrovníkov detí, či už sa pokladajú za skúsených vo výchove, alebo s niečím bojujú. Účastníci naň môžu prísť sami alebo ako pár. Myšlienky z kurzu využije každý, kto má zodpovednosť za dieťa, teda nielen rodičia, ale aj učitelia, vychovávatelia, starí rodičia.

Beatka: Našou snahou na kurze je vytvoriť príjemné prostredie pre rodičov (privítanie, občerstvenie, detská služba); priestor s možnosťou podeliť sa s inými

rodičmi o svoje skúsenosti (zároveň je i možnosť mlčať). Vedúci skupiniek neradia, snažia sa klásť otvorené otázky. Je to interaktívny systematický kurz - rodičia dostávajú k témam úlohy, ktoré pomáhajú naštartovať zmeny a transformovať vedomosti na zručnosti. Kurz organizujeme zdarma. Účastníci si zakúpia len brožúru za 2,20 €, príspevok na občerstvenie je dobrovoľný.

▪ **Čo všetko musí organizačný tím zariadiť, aby mohli kurzy prebehnúť?**

Anežka: Kurzy sú naozaj veľmi dobre „predpripravené". To bolo aj pri našom rozhodnutí, či do toho ísť, kľúčové. Existuje DVD, v ktorom je príručka s radami pre tím organizátorov. Potom existuje príručka pre účastníkov, kde sú spracované jednotlivé témy a je vytvorená na variant organizácie kurzov buď na 5 týždňov, alebo 10 týždňov. Postupným organizovaním od roku 2014 sa vždy ukázali nejaké ďalšie oblasti (napr. propagácia, vyhodnotenie), na ktoré sme nemysleli, alebo vyplynuli zo situácie. Následne sme sa na ne snažili reagovať.

Beatka: Organizovanie kurzov ako celku je náročné. Kľúčové pre nás bolo rozhodnutie, či ideme do 5-týždňového, alebo 10-týždňového variantu. Potom bolo dôležité nájsť spoločný termín - v akom období by ich bolo najlepšie zorganizovať; či skôr na jeseň, na jar alebo v zime (aj vzhľadom na život a aktivity v škole a aktivity našich rodín). Následne sme si celú organizáciu kurzov prerozdelili na menšie tímy: komunikácia a propagácia (komunikácia vo vnútri školi a v reholi, ale aj smerom von voči farnosti a verejnosti), tím pre občerstvenie, technický tím (príprava priestorov kurzu, rozloženia stoličiek, technické zabezpečenie), tím pre detskú službu.

Ambróz: Radi by sme poďakovali všetkým, ktorí nám akýmkoľvek spôsobom pri organizovaní kurzov pomáhali – od priateľov, rodičov, študentov až po kolegov. Bez ich pomoci by sme kurzy organizovať nemohli.

▪ **Ako samotné stretnutie prebieha?**

Ambróz: V príručke pre tím, ktorý organizuje kurzy, sú zhrnuté základné body - akási štruktúra typického stretnutia. Ako už spomenula Beatka, dôležité je vytvoriť príjemnú atmosféru, a to privítaním účastníkov na kurze. Ďalej nasleduje pozvanie na občerstvenie. Podľa celkového počtu účastníkov sú rodičia rozdelení do menších skupín. Tam diskutujú – delia sa o svoje skúsenosti a zopakujú si tému z predchádzajúceho stretnutia. Nasleduje sledovanie kapitoly k téme na DVD (cca 30 minút) a po ňom opäť diskusia v skupine. Ak sa kurz realizuje v 5-týždňovej verzii, nasleduje opäť video a záverečná diskusia v skupine. Celé stretnutie v 5-týždňovom variante trvá približne 2,5 hodiny.

Beatka: Medzi kľúčové prvky kurzu patrí hlavne vytvorenie dobrej atmosféry a tým aj bezpečného prostredia, v ktorom sa účastníci môžu cítiť uvoľnene a úprimne hovoriť aj o citlivých témach.

Anežka: Na poslednom stretnutí sa robí spätná väzba, resp. pozývame rodičov, aby vyplnili spätnú väzbu. Z papierovej verzie dotazníka sme prešli na elektronickú verziu, ktorá sa ľahšie vyhodnocuje.

▪ **Aká bola tohtoročná účasť na kurzoch? Akú spätnú väzbu účastníci podali?**

Beatka: V tejto várke kurzov sa nám prihlásilo 29 účastníkov - rodičov. Veľmi nás potešilo, že z toho bolo 13 manželských párov. Manželia Leeovci totiž povzbudzujú zúčastniť sa na kurzoch oboch rodičov, ak je to možné, aby potom vo výchove v rodine pôsobili jednotne.

Anežka: Tím z Novej Bane nám poskytol i dotazník na záverečnú spätnú väzbu. Je vyvážený, pretože sú v ňom otázky, ktoré zisťujú, s akými problémami sa rodičia v rodičovstve stretávajú, ako im kurz pomohol rodičovstvo zlepšiť, čo bolo tou najdôležitejšou vecou, ktorú sa na kurze naučili. A priznám sa, že na ňu vždy s napätím čakáme, aj keď si ju pýtame od účastníkov i priebežne v neformálnych

rozhovoroch. Z odpovedí účastníkov po kurzoch tvoríme „reklamu“ na ďalší termín kurzov. A čo považujú účastníci za dôležité zistenie po týchto posledných kurzoch? Napríklad že každý rodič má v rodičovstve problémy; že existujú jazyky lásky a je dôležité prostredníctvom nich s deťmi komunikovať; že pravidlá sú dôležité a je potrebné ich dodržiavať; že pomáha mať komunitu rodičov a deliť sa v nej o skúsenosti. Príjemným bolo, že všetci, čo vyplnili spätnú väzbu, v odkaze pre organizačný tím vyjadrili poďakovanie. To ma osobne potešilo najviac, pretože snívam o kultúre vďačnosti v našej spoločnosti a vidím, že pomaly prichádza!

▪ **Prečo je podľa vás osožné investovať sily a čas práve do tejto aktivity?**

Ambróz: S ostatnými rodičmi máme spoločný cieľ: výchovu detí. A v tom sa máme stále kam posúvať. Život prináša situácie, v ktorých si nie sme istí tým, čo máme robiť, a nevieme si nájsť ani čas na to, aby sme nad tým uvažovali. Kurzy priestor na to vytvárajú.

Beatka: Základom fungujúcej spoločnosti je fungujúca rodina. Som presvedčená o tom, že ak neinvestujeme sily a čas do rodín, nie sme na dobrej ceste. Ako mama a manželka som si miliónkrát priala s niekým sa stretnúť a porozprávať o výchove mojich štyroch detí, no takáto ponuka nebola. Po tom, čo som videla kurz, som pochopila, že mojich milión chýb vo výchove by sa scvrklo na polovicu, keby som predtým mala tú možnosť (smiech) - a to by za to stálo. Mojou túžbou je, aby si toto isté nemuseli raz povedať rodičia, ktorí tiež túžili vo svojej výchove detí niečo zmeniť, ale nevedeli, ako na to.

Anežka: Asi mám dva pohľady. Ako členka Piaristickej fraternity v komunikácii s členmi fraternity a komunitou pátrov piaristov vnímam ako dôležité posilňovanie myšlienky sv. Jozefa Kalazanského o integrálnej výchove. Chceme podporiť rodičov v ich úlohe. A ak existuje program, ktorý je osvedčený, prečo ho nevyužiť? Druhý pohľad spočíva v tom, že túžim, aby rodiny a jednotliví členovia rodín boli šťastní. To, ako sa ľudia cítia v rodine, sa potom totiž premieta všade - do školského, pracovného a najviac do osobného života.

▪ **Zobrali ste si z odporúčaní a rád prednesených na týchto kurzoch niečo do života aj vy? Ak áno, čo to bolo?**

Ambróz: Téma, ktorá ma oslovila najviac, znela „Stanovenie hraníc“. Na kurzoch som si uvedomil, že rovnako, ako je dôležité deti milovať, je dôležité im aj stanoviť hranice a vytrvať v tom. A podobne to vnímame i v školskom prostredí. Je dôležité stanoviť hranice, vytrvať - a pritom stále milovať.

Beatka: Dostala som od Boha novú príležitosť na uplatnenie rád a odporúčaní od Leeovcov, keďže sme sedem rokov po treťom dieťati mali ešte štvrté - syna. Naučila som sa napríklad, že okrem hraníc pre deti je potrebné určovať hranice i sebe. Uvedomila som si tiež, že spoločne strávený čas a rituály sú vo vzťahoch s deťmi veľmi dôležité. Začala som inak počúvať deti a dávať váhu ich výpovediam a prežívaným emóciám. A top myšlienka, ktorá ma sprevádza vo výchove nielen mojich detí, ale aj tých školských, znie: „Majte dlhodobý cieľ stále pred očami.“

Anežka: V každom videu ma niečo oslovilo. Keďže nemám vlastné deti (resp. iba krstné, birmovné a duchovné), čerpala som z kurzov do svojej praxe. Kľúčová veta, ktorú sme si s Beatkou opakovali - hlavne pri pokušení rýchlo vyriešiť nejaký výchovný problém -, bola už spomenutá: „Majte dlhodobý cieľ stále pred očami.“ Z *Kurzu pre rodičov tínedžerov* ma zas veľmi oslovilo pripomenutie vývojových fáz tínedžerov. Pomohlo mi to lepšie im porozumieť a neočakávať od nich to, čoho z aktuálneho biologicko-psychologického hľadiska nie sú schopní.

▪ **Kedy najbližšie sa podujatie podobného typu bude opäť konať? A na čo bude zamerané?**

Anežka: Ako sme spomenuli, kurz má dve verzie. *Kurz pre rodičov detí do 10 rokov* a *Kurz pre rodičov tínedžerov.* Snažili sme sa ich od roku 2014 organizovať každý rok a striedali sme zameranie v jeden školský rok pre rodičov detí do 10 rokov a ďalší školský rok určené pre rodičov tínedžerov. Tesne pred pandémiou covidu-19 sme na základe spätnej väzby od rodičov zvažovali, čo ponúknuť ďalej. Aj z tohtoročnej spätnej väzby vznikli nejaké námety, zvážime ich a budeme o nich včas informovať. Dostali sme tiež dobrý tip od organizácie Marana Tha z Prešova, cez ktorú sme objednávali príručky i DVD.

Beatka: Budúci školský rok plánujeme zorganizovať *Kurz pre rodičov tínedžerov* a ak by sme mali silu, možno ešte prídeme aj s nejakou inou ponukou.

Petra Humajová
Foto: archív Anežky Kútikovej

Ambróz Jamriško *je manžel, otec, starý otec, učiteľ (vyštudovaná aprobácia: informatika, geografia). V súčasnosti pôsobí ako riaditeľ Piaristickej spojenej školy F. Hanáka v Prievidzi.* ***Beata Jamrišková*** *je manželka, mama, stará mama, učiteľka pre 1. st. ZŠ a špeciálna pedagogička na Piaristickej spojenej škole F. Hanáka v Prievidzi. Ambróz a Beata sú manželmi 29 rokov a majú spolu štyri krásne deti (Elišku, Tomáša, Damiána, Jonáša) a dvoch vnukov.*

Anežka Kútiková *je dcéra, priateľka, učiteľka pre 1. st. ZŠ a špeciálna pedagogička. V súčasnosti pôsobí ako riaditeľka Rehoľného školského úradu piaristov. Ambróz, Beata a Anežka sa poznajú 17 rokov. Spoločne sa smejú, plačú, modlia, ticho sedia, investujú do priateľstva, plánujú a realizujú rôzne kreatívne nápady – napríklad i kurzy pre rodičov o výchove detí.*

Úprimným sa človek nerodí, ale stáva

***„Radujte sa, spravodliví, v Pánovi a plesajte, jasajte všetci, čo máte srdce úprimné.“* (Ž 32,11) Uvedený verš patrí do 32. žalmu, ktorý je modlitbou a vyjadruje skúsenosť Izraela s Božím odpustením.**

Takáto modlitba provokuje veriacich, aby uznali, že *„ak hovoríme, že nemáme hriech, klameme sami seba a nie je v nás pravda. Ale ak vyznávame svoje hriechy, on je verný a spravodlivý: odpustí nám hriechy a očistí nás od každej neprávosti. Ak hovoríme, že sme nezhrešili, jeho robíme luhárom a nie je v nás jeho slovo.“* (1Jn 1,8-10)

Prameň milosti

Na základe týchto slov apoštol Pavol nepriamo hovorí, že Žalm 32 je vyhlásením Božieho milosrdenstva, ktoré nás zachraňuje, a to bez akejkoľvek našej zásluhy. On píše: *„Veď Kristus zomrel v určenom čase za bezbožných, keď sme boli ešte bezmocní.“* (Rim 5,6) Takto vyjadruje, že Kristus vzal na seba zodpovednosť za náš hriech, vyznal ho Otcovi a zaplatil zaň vysokú cenu utrpenia, a tak sme vďaka jeho láske obdržali zmierenie. Následne tým, že svojou smrťou otvoril cestu odpustenia hriechov, Kristus dal Cirkvi moc odpúšťať hriechy.

Takto nás tento žalm učí, že máme pristúpiť k prameňu milosti zaslúženej Kristom s pokorou pred Bohom, v pokání, vo vyznaní hriechov a prostredníctvom modlitby, ktorá robí naše srdce ochotným podriadiť sa jeho požiadavkám.

Uvedený žalm sa končí veršom, ktorý vyzýva k spoločnej modlitbe vďakyvzdania v spoločenstve spravodlivých a tých, čo majú úprimné srdce. Nehovorí o bezhriešnych ľuďoch, ale o verných, ktorí sú ochotní nasledovať Božiu cestu. Táto modlitba vďakyvzdania napĺňa úprimné srdcia modliacich sa radosťou.

Kráľovská autorita Boha

V biblických textoch výraz úprimné srdce (niekedy sa prekladá aj ako priame srdce) označuje ľudské správanie – čestné, správne, spravodlivé, priame – a život či už v zmysle fyzickom, alebo náboženskom.

Sv. Augustín charakterizuje človeka s úprimným srdcom ešte konkrétnejšie, keď píše: „Človek s úprimným, čestným, priamym srdcom je ten, kto nasleduje v tomto živote Božiu vôľu. Božia vôľa je, aby sme boli niekedy zdraví, a inokedy chorí. Keď je človek zdravý, páči sa mu Božia vôľa. Pripadá mu horká, keď je chorý. To však nie je úprimné, čestné srdce. Vtedy totiž odmieta spojiť svoju vôľu s vôľou Božou a chce, aby sa Božia vôľa zohla pod jeho. Priame, úprimné srdce má teda človek, ktorí si opraví svoju vôľu a zohne ju pod Božou vôľou.“

Z týchto slov je zrejmé, že naše srdce je úprimné vtedy, keď uzná kráľovskú autoritu Boha a koná v súlade s jeho vôľou. Takýto človek si uvedomuje svoju ľudskú závislosť od Pána a verí, že aj keď prežíva nejaké utrpenie, Boh to vo svojom pláne môže použiť na dobro. Ide tu teda o správny nábožensko-etický postoj, ktorý ho vymedzuje voči bezbožnému človeku.

Človek úprimného srdca

Uvedená charakteristika úprimného srdca nám ukazuje, že človek takéhoto srdca je na vyššej duchovnej úrovni ako spravodlivý, lebo on zdokonalil svoj vzťah aj k Bohu aj k ľuďom, kým spravodlivý len k Bohu. Človek úprimného srdca sa tak zdokonalil, že pripomína Adama pred hriechom, lebo Šalamún hovorí, že Boh stvoril človeka priameho (Kaz 7,29).

Keď človek opäť získa svoju prvotnú čistotu a priamosť, bude mať radosť. Poukazuje na to aj vyjadrenie uvedených vlastností. Kým pojem spravodlivý sa uvádza v singulári, lebo môže žiť a slúžiť Bohu aj sám; tí, čo sú úprimného srdca, sú uvedení

v pluráli, lebo ich život je zasvätený Bohu službou iným. Ľudia s úprimným srdcom sa usilujú zlepšiť život blížnym už teraz, preto ich odmenou je radosť už na tomto svete. (Komentár k Žalmom 76 - 100, s. 607)
Ďalšou charakteristikou úprimného srdca podľa Svätého písma je skutočnosť, že takéto srdce nie je zaťažené hriechom, dôveruje Pánovi a túži kráčať jeho cestami. Takáto skúsenosť srdca človeka napĺňa blaženosťou, šťastím, radosťou a jasotom z vyslobodenia a Božej prítomnosti. Dosiahnuť srdce, ktoré nie je zaťažené hriechom, vyžaduje, aby sa človek usiloval priznať si chybu a prijal odpustenie, pretože to je pre vzťahy veľmi dôležité.
Práve dnes, keď sa vytráca pocit hriešnosti, je dôležité mať takto nastavené srdce, nakoľko v opačnom prípade to spôsobuje rôzne devastácie, ako napr. fyzické, emocionálne či duchovné spustošenie človeka, čo sa prejavuje aj v spoločnosti, napr. v znečisťovaní životného prostredia, vojnách, hlade mnohých ľudí a podobne.

Úprimnosť ako hodnota

Môžeme teda povedať, že tí, čo majú úprimné srdce, nikdy neprestanú kráčať cestou dobra. Práve v konaní dobra úprimné srdce spoznáva zmysel úprimnosti. Úprimným sa človek nenarodí, úprimným sa človek stáva. Byť človekom s úprimným srdcom je dnes veľmi náročná úloha. Dnešný svet nefandí úprimnosti. Skôr sa pýta, čo mám z toho, že som úprimný? Kto verí v Boha, ten si nikdy nepostaví takto túto otázku, ale jednoducho bude kráčať cestou úprimnosti, lebo vie, že úprimnosť je hodnota sama o sebe.
Môžeme teda z uvedených charakteristík zhrnúť, že človek úprimného srdca:

- uznáva autoritu Boha a koná v súlade s jeho vôľou;
- dôveruje, že jedine Boh odpúšťa hriechy prostredníctvom Cirkvi a cez sviatosť zmierenia, ktorá sa nevyhnutne spája s vnútorným obrátením a ľútosťou a privádza človeka k zmene života, ktorá vedie k svätosti;
- usiluje sa zlepšiť život blížnym službou lásky, cez konanie dobra;
- zanecháva neresť s jej lákadlami a vedie k potešeniu a radosti z pokoja, daru oslobodenia a odpustenia hriechov.

Ak sa človek usiluje takto formovať svoje srdce, privedie ho to k úprimnosti pred Bohom a ľuďmi. Takto obnovený vzťah s Bohom nakoniec vyústi do radosti, s ktorou sa človek bude chcieť podeliť formou vďakyvzdania s celým spoločenstvom veriacich. Bude sa tešiť a jasať v Pánovi, lebo iba úprimné srdce, nezaťažené hriechom, dôverujúce v Pána a túžiace kráčať jeho cestami, vie oplývať šťastím, radosťou a jasotom z vyslobodenia a Božej prítomnosti. Jedine to je cesta, ako opäť nadobudnúť stratenú radosť, vrátane radosti zo spásy, z ktorej sa už väčšina dnešných ľudí nevie tešiť.
Nech teda v našom srdci rezonujú slová: *„Radujte sa, spravodliví, v Pánovi a plesajte, jasajte všetci, čo máte srdce úprimné.“*

Text: Jozef Repko
Foto: Silvia Kobelová

Spracované podľa Komentárov k Starému zákonu: Žalmy 26 – 50; Žalmy 76 – 100. Dobrá kniha, Trnava.

Čo pre teba znamená úprimnosť?

- **Terezka (71 r.):** „Čo pre mňa znamená úprimnosť? Snažím sa o ňu denne, očakávam ju od mojich blízkych, a keď sa mi v tom darí, robí ma lepšou vo vzťahoch s ľuďmi aj s Bohom. Byť úprimná je byť pravdivá."
- **Žanetka (54 r.):** „Ťažká otázka... Úprimnosť láskavá očisťuje, úprimnosť zúrivá uväzňuje."
- **Anka (68 r.):** „Najkrajšia úprimnosť sú deti, mať takú nevinnosť srdca ako oni... Úprimnosť je nevinnosť a krása čistej detskej duše."
- **Erika (53 r.):** „Úprimnosť pre mňa znamená pravdu. A pravdu môžem porovnať s úmyslom v srdci. Často uvažujem, ako Pán požehnáva dobrý úmysel a priam znásobuje jeho dopad. Kiežby v našich srdciach bolo viac úprimnosti k Pánovi a následne k sebe samým a blížnym."
- **Majka (58 r.):** „Úprimnosť pre mňa znamená veľmi veľa. Radšej si vypočujem úprimnú kritiku na moje konanie, než by som naďalej robila niečo zle a nesprávne. Tiež sa snažím úprimne povedať svoj názor iným a som rada, ak si veci vyjasníme a nevznikajú medzi nami nedorozumenia."
- **Michal (29 r.):** „Úprimnosť je dôležitá. Je to jeden zo základných pilierov vzťahu. Aj voči sebe samému. Aspoň sa snažím. Myslím si, že bez úprimnosti sa nedá budovať nič hlbšie, posunúť sa niekam ďalej. Tiež si vážim úprimných ľudí a obdivujem ich."
- **Mária (34 r.):** „Mám veľmi rada úprimných ľudí, keď sa môžem spoľahnúť na ich názor. A tiež keď svojou úprimnosťou nezraňujú, ale vedia povedať všetko s láskou."
- **Martin (31 r.):** „Znamená to pre mňa viacero vecí... Ako prvé mi napadne, že je to vlastnosť dobrých ľudí, taká, ktorá sa ťažko hľadá a aj ťažko pestuje/uchováva. Úprimnosť pre mňa znamená aj odvahu, lebo niekedy je veľmi ťažké hovoriť iným ľudom pravdu, najmä keď ide o duchovné veci. Je to dôležitá vlastnosť, ktorú by sme mali používať aj voči sebe, aby sme veci vedeli čo najlepšie zhodnotiť a neklamali si."
- **Jitka (72 r.):** „Už dopredu vieš, že hovorí pravdu. Úprimný človek ti pomôže vtedy, keď to potrebuješ. Má to jednoducho v srdci."
- **Jolana (80 r.):** „Ako myslí v srdci, tak aj koná, bez pretvárky."
- **Milka (51 r.):** „Vlastnosť človeka, ktorého si vážim. Dokáže mi povedať aj niečo, čo by som nechcela počuť. Ale dokáže povedať úprimnú pravdu. Vážim si takýchto ľudí."
- **Žofia (22 r.):** „Úprimnosť je dobrá, keď je k nám človek láskavý, ak ide o vážne veci. Je dôležité byť úprimný aj voči sebe. Úprimný človek by mal druhému pomáhať stať sa lepším, ale nemal by zbytočne kritizovať."
- **Aneta (76 r.):** „Neúprimnosť ma najviac bolí, keď klamú ľudia hlavne v rodinách a ubližujú si tým."
- **Peter (60 r.):** „Pre mňa úprimnosť znamená všetko."

Pripravili: Anna Gálová a Elena Cagáňová

„‚Blahoslavení čistého srdca, lebo oni uvidia Boha.' Toto podobenstvo sa týka ľudí, ktorí majú úprimné, čisté srdce – bez špiny: pretože srdce, ktoré vie milovať, nenechá vstúpiť do svojho života čokoľvek, čo ohrozuje lásku – čo ju oslabuje alebo vystavuje riziku. V Biblii sú srdcom naše skutočné úmysly: to, čo naozaj hľadáme a po čom túžime, ponad to, ako sa javíme: ‚Lebo človek hľadí na výzor, ale Pán hľadí na srdce.' (1 Sam 16, 7)." (Apoštolská exhortácia Svätého Otca Františka „O povolaní k svätosti v súčasnom svete", Zdroj: kbs.sk)

... tri otázky pre Petra Dolinaja, autora dokumentu o piaristoch

Koncom roka 2023 odpremiérovala TV LUX dokument o pátroch piaristoch, ktorý režíroval absolvent prievidzského piaristického gymnázia Peter Dolinaj. Študent učiteľstva predmetov anglický jazyk a literatúra a náboženstvo pochádza z Valaskej Belej. Okrem fotografovania a tvorby videí ho baví aj hra na gitaru a spev. Dokument Piaristi - *Menej známi hrdinovia vzdelávania!* bol jeho prvým dlhším dielom.

1

Ako vznikla myšlienka pripraviť dokument o piaristoch?
Myšlienka tvorby dokumentu vznikla ešte pred tým, ako som bol vôbec zapojený do jeho tvorby. „Bolo to ešte v roku 2021. Absolvent trenčianskeho piaristického gymnázia Mgr. Marek Poláček mal túžbu zmapovať 30 rokov piaristického školstva od jeho obnovenia v roku 1990. Keďže sa však reholi nepodarilo zohnať požadované finančné prostriedky, aby dokument mohol byť zrealizovaný podľa pôvodnej myšlienky, rozhodlo sa ísť inou cestou a spracovať dokument, ktorý by skôr mohol pomôcť záujemcom o piaristické reholné povolanie," hovorí páter Matúš, spolu s ktorým sme tento dokument tvorili. Tak som sa k projektu dostal ja.
Snažili sme sa zamerať na to, čo je piaristom blízke - práca s mládežou a naozajstný záujem o každého osobne. Naším cieľom bolo pripraviť dokument, ktorý je „osobný" – akoby plný svedectiev o tom, ako konkrétne piaristické dielo zasiahlo životy ľudí. Celý dokument mal spájať jeden príbeh, ktorým je práve cesta pátra Matúša.

2

Ako prebiehala samotná realizácia tejto myšlienky?
Keďže sme mali stanovený deadline, dokedy musí byť dokument hotový, boli sme tak trochu v časovom strese. A tým, že toto bol môj prvý dlhší dokument, samotné plánovanie a príprava zabrali najviac času. Spolu s pátrom Matúšom sme mali niekoľko stretnutí, na ktorých sme sa snažili vymyslieť príbeh - ľudí, ktorí by sa mohli zapojiť; miesta, na ktorých môžeme točiť a nakoniec aj zladiť dátumy natáčania rozhovorov. Práve toto bolo celkom problematické, pretože sme potrebovali všetky štyri rozhovory natočiť za jeden víkend.
Nakoniec to všetko vyšlo a aj za tých, ktorí na poslednú chvíľu vypadli, sa vďaka Bohu podarilo nájsť náhradníkov. Natáčali sme najmä v Prievidzi a v Nitre, ale taktiež na Piaristickom gymnáziu v Trenčíne. Až neskôr sme si uvedomili vzácnosť rozhovoru s jedným z pátrov, ktorý mal v tom čase zdravotné problémy, no práve počas natáčania sme ho zastihli aj v škole a aj sme ho mohli osloviť aj na rozhovor.

3

Aké sú ohlasy na toto dielo? Podarilo sa vám ním naplniť svoj zámer?
Reakcie, ktoré sa ku mne dostali, boli väčšinou pozitívne. To však neznamená, že nie je čo zlepšovať. Aj páter Matúš hovorí, že sa stretol s pozitívnymi ohlasmi na toto dielo: „Ľudia nám píšu, že sa im dokument páčil. Pre pamätníkov je silná najmä scéna historickej kázne pána biskupa Mons. Rudolfa Baláža." Pre mňa osobne to bolo veľkým prínosom - či už hlbším spoznaním piaristického diela a pátrov piaristov, ale aj skvelou skúsenosťou tímovej spolupráce s pátrom Matúšom, Peťom Melicherčíkom a Andrejom Mateášom. Z môjho pohľadu bol náš zámer - sprostredkovať odkaz piaristov a ich zakladateľa spolu so svedectvami ľudí, ktorých toto dielo zasiahlo - splnený.

Video si môžete pozrieť načítaním QR kódu mobilným telefónom.

Text: Petra Humajová, foto: archív P. Dolinaja

Láska nie je sebecká

Niekomu sa možno zdá, že milovať znamená neustále dávať. Lenže v skutočnosti to neplatí. Často vo vzťahoch – k Bohu i blížnemu – hľadáme len sami seba. Egoizmus nám nedovolí úprimne milovať. Svätý Pavol nás učí nezištnému dávaniu, čo je charakter pravej lásky.

„Kto miluje svoj život, stratí ho“
V súčasnom svete sa takéto slová ťažko prijímajú a ľahko vysvetľujú podľa seba. Ak sa zameriame na Ježiša, ktorý tieto slová vyslovil, zistíme, že dôležitosť jeho požiadaviek je opodstatnená jeho láskou k nám a zas naša odpoveď našou láskou k nemu. Ak toto zlyháva, zameriavame sa na sebalásku, ktorá sa prejavuje ako:

- *Narcizmus* – prílišné sústredenie sa na seba, čím umožňujeme egoizmu, aby sa rozvíjal a dostal sa až do štádia egocentrizmu.
- *Vypočítavosť a rôzne špekulácie* – aby bol zachránený náš ohrozený egoizmus, lebo sebadávanie sa zdá byť prehnané.
- *Presadzovanie vlastnej vôle* – robím to, čomu dávam prednosť ja, čo sa mne páči, čo mám ja rád.

V tomto štádiu nás svätá Katarína Sienská povzbudzuje, že *láska nehľadí na svoje vlastné záujmy, nehľadí na ne kvôli sebe, ale kvôli Bohu, ktorý je najvyšším Dobrom a Láskou*.

Nezištná láska
Nezištnosť v dnešnej dobe? Otázka s odpoveďou „ach-jaj“. Donekonečna by sa dalo hovoriť o príkladoch z priateľských a manželských vzťahov. Ježiš povoláva k životu v nesebeckej láske, ktorá nehľadí na dobro pre seba samého. On provokuje k nezištnosti tým, že nás oslobodil od zákona „niečo za niečo“. Aby sme konali a nečakali, že sa nám dané dobro vráti. *„Ak milujete tých, ktorí vás milujú, akúže máte zásluhu?“* (Lk 6,32)

Blaženejšie je dávanie, ako prijímanie
Pavol chce duchovne „nakopnúť“, aby sme na nekonečnej ceste za šťastím vykročili ako prví a nečakali, že nás niekto príde obslúžiť. Príkladom môže byť Lk 6,27 - 38: *„Milujte - Robte dobre - Žehnajte - Nesúďte - Neodsudzujte - Odpúšťajte ... Lebo akou mierou budete merať vy, takou sa nameria aj vám.“* V kolobehu nášho každodenného života by sme nemali lamentovať, ale konať – evanjelizovať v maličkostiach, ktoré svedčia o obrátení sa v skutkoch nesebeckej lásky. Ďalším povzbudením je svätá Terézia z Lisieux: *„Aj najmenšie dielo lásky, čo ako nenápadné, je často cennejšie ako veľké činy.“*

Ježiš – prvý a konečný vzor
Láska, ktorá nie je sebecká, slúži na dobro a budovanie. Kristus nehľadal záľubu v sebe. Kristova láska sa plne prejavila v obetovaní, pri darovaní svojho života za druhého. Preto je prvým a konečným vzorom každej pravej ľudskej lásky.

Text: Pavol Škovránek, farský vikár
Foto: Michaela Voskárová

farnosť ZAPOTÔČKY
KOSTOL SV. TERÉZIE Z LISIEUX

12. 02. 2024 (pondelok)
17:30 SV. OMŠA
úmysel: za upevnenie rodín a manželstiev
+ posedenie pre manželov v pastoračnom centre /po sv. omši/

PIARISTI
KOSTOL NAJSVÄTEJŠEJ TROJICE

13. 02. 2024 (utorok)
18:30 SV. OMŠA
+ obnovenie manželských sľubov
+ agapé /po sv. omši/

farnosť PD MESTO
KOSTOL SV. BARTOLOMEJA

18. 02. 2024 (nedeľa)
07:30 SV. OMŠA
úmysel: za manželstvá našej farnosti

„SME TU PRE VÁS."

Piaristická spojená škola v Prievidzi vás pozýva na

D • O • D

DEŇ | OTVORENÝCH | DVERÍ

15. 2. 2024

ZŠ+MŠ 10–17:00 Gym+SoŠ 12–17:00

Laň, myška a stehlík

Recenzia knihy od Alberta Benevelliho a Lorety Serofilliovej

„V posledných desaťročiach sa venuje výrazne väčšia pozornosť svetu prírody a najmä zvieratám. Všade vznikajú skupiny a združenia, ktoré čoraz častejšie vyzývajú na ochranu a rešpektovanie všetkého živého. Téma ochrany prírody však nie je nová. Tí, čo kráčali duchovnou cestou, už odpradávna prežívali, šírili a hlásali harmóniu, jednotu a lásku ku všetkým tvorom.“

Týmito slovami sa prihovárajú v úvode knihy *Laň, myška a stehlík* svojim čitateľom autori. Mohli by sme povedať - všetkým čitateľom s úprimným srdcom, lebo iba úprimné srdcia sú schopné úžasu a čistej lásky ku všetkému stvoreniu.

A autori pokračujú: „V kresťanstve bol tento rozmer (ochrany prírody) prítomný odjakživa a dnes je aktuálnejší než kedykoľvek v minulosti. Dokazujú to mnohé epizódy zo života svätých.“ Ale čuduj sa svete, v tejto knihe nerozpráva o svätých hocikto, lež samotné zvieratká. Ony sú tu hlavnými hrdinami a hlavnými rozprávačmi príbehov. Ide naozaj o originálny spôsob, akým autori dokážu pritiahnuť pozornosť (nielen) detského čitateľa. Legendické príbehy sú akoby fantastické, z pozície zvieratiek často i veľmi veselé, a predsa uveriteľné, keďže daní svätci naozaj žili.

Text dopĺňajú krásne, veľmi jednoduché a čitateľné ilustrácie, ktoré vťahujú do deja ešte viac. Možno pri nich vytknúť jedinú chybičku dvojstrany s modrým pozadím noci, na ktorej zaniká čierny text, resp. je horšie čitateľný.

Napriek tomu si myslím, že autorom sa zámer podarilo naplniť. Kniha je vydarený dielom a jeho čítanie môže naozaj povzniesť čitateľa k prežívaniu harmónie, jednoty a lásky ku všetkým tvorom.

Text: Elena Blašková
Foto: www.kumran.sk

Poznáte príbeh o svätej Rite a včelách? Počuli ste o svätcovi, ktorý osedlal medveďa? Viete, čím si lesné zvieratá získal svätý Serafín a čo spôsobilo, že divý vlk po jedinom stretnutí so svätým Františkom skrotol? Legendy o svätcoch a zvieratách nie sú nové, no bohato ilustrovaná kniha Laň, myška a stehlík ich ponúka veľmi nevšedným spôsobom - príbehy rozprávajú samotné zvieratá. Skvelý spôsob, ako osloviť malých i veľkých čitateľov a vzbudiť v nich záujem o tému ochrany stvorenia, ktorá je v kresťanstve prítomná odjakživa.

zdroj: www.kumran.sk

Vytrvalý čakateľ

Počas poslednej návštevy Krakova som trochu chodil aj po miestnych antikvariátoch. Za veľmi priaznivú cenu, ktorej som neodolal, so mnou z jedného z nich odišla zbierka recenzií kníh Wisławy Szymborskej, *Nepovinné čítanie*.

O tejto významnej poľskej poetke, presnejšie o jej básňach, som sa pred nejakým časom pokúšal čosi napísať, ale jeden verš ma vystrelil kamsi inam – k inej poľskej poetke, ktorá síce Nobela za literatúru nedostala, ale ulicami toho istého mesta chodila. Samozrejme je stále reč o Krakove. Hoci, môže byť jedno mesto pre dvoch ľudí tým istým?

Neviditeľné mestá

Viete, včera som sa rozhodol, že nebudem písať o Neviditeľných mestách Itala Calvina, ale o recenziách Wisławy Szymborskej, lebo sú vtipné a vlastne ani recenziami nie sú. A hlavne sa mi marí, že o tých *Neviditeľných mestách* som už do Bartolomeja písal.

Apropo Bartolomeja – na Tiberskom ostrove v Ríme sa nachádza kostol jemu zasvätený. Je nenápadný, no veľmi významný. Jeho oltár spočíva na sarkofágu (pripomínajúcom vaňu), v ktorom sa nachádzajú ostatky tohto svätého apoštola. Len v štyroch rímskych kostoloch sa môžete modliť (hoci aj za inšpiráciu na recenziu) pri telách členov slávnej dvanástky. Mená ďalších troch už nechám na vašej rozhľadenosti a zvedavosti. Napoviem len, že minoriti sú poctení spravovať jeden z nich.

Labyrint

Ale späť k téme. Len čo ňou nakoniec je? Nie je to rétorická otázka, naozaj ju nechávam vyznieť a čakám.

Jedno Calvinovo mesto vzniklo takto: Viacerým ľuďom sa sníval ten istý sen. Videli bežať ulicami krásnu nahú ženu s dlhými vlasmi a každý sa ju snažil chytiť. Nikomu sa to však nepodarilo, a tak sa stretli, aby postavili mesto presne tak, ako ho videli vo sne. Tam, kde sa im žena stratila, každý z nich rozvrhol ulice inak, aby im už nemohla utiecť.

A potom čakali a čakali. A čakali, ale po dlhom čakaní sa im čakanie zunovalo a začali v meste žiť tak, ako sa žije v akomkoľvek inom. Zabudli na ženu a nočné prenasledovanie. Do mesta začali prichádzať cudzinci, ktorí mali ten istý sen a s nadšením v ňom rozpoznali tie isté ulice. Opäť sa namáhali s prestavbami, aby labyrint už v žiadnom prípade nedovolil žene utiecť.

Noc v Benátkach

Na konci septembra sa mi splnil malý sen. Strávil som noc v Benátkach. Snáď aj pod vplyvom Calvina sa zrodila myšlienka navštíviť v noci mesto, ktoré žije len cez deň hlukom jednodňových návštevníkov. Náš učiteľ taliančiny, Benátčan Pietro, na moju otázku: Čo sa deje v meste v noci?, odpovedal rozhodne a presvedčivo: Nič.

Dával som mu za pravdu, keď som po polnoci v spleti uličiek a kanálov počul okrem svojich krokov len občas pišťanie potkanov či vzdialený smiech.

„V Benátkach je víťazstvo smrti vidieť na každom kroku.“ – Maurice Barrès

Potom som ale nazrel cez okno do jedného osvetleného interiéru. Niekto tam na mňa čakal. Vstúpil som teda.

Peter Pikulík, OFMConv

Prvý piaristický kostol

Nasledujúcim príspevkom by sme radi upozornili na historický omyl, ktorého sa vari väčšina ľudí dopúšťa pri datovaní výstavby súčasného piaristického kostola v našom meste. Aj pre žiakov je ľahko zapamätateľný rok 1666, v ktorom k nám prišli prví pátri piaristi. A práve do tohto obdobia už spomínaná väčšina datuje aj začiatok výstavby miestneho kostola, ktorý dodnes stojí. Pravda je však iná.

V roku 1666 naozaj začala výstavba piaristického kostola v Prievidzi. Nie však toho, okolo ktorého a do ktorého môžeme dnes denne chodiť.

Rozhodnutie stavať

Po príchode prvých pátrov piaristov v 17. storočí došlo ku kúpe stavebného pozemku od mešťana Lukáša Hlaváča v bezprostrednej blízkosti obvodu námestia, na ktorom stál do tej doby mestský pivovar.
Architekt Anton Biberelli vymeral 12. augusta 1666 miesto stavby a 28. augusta prebehla slávnosť položenia základného kameňa budúceho kostola. Práve na tomto mieste sa začala výstavba pôvodného, prvého piaristického kostola.
Kostol bol dostavaný v roku 1676, no stál len viac ako 60 rokov. Vďaka bohatému piaristickému archívu v Budapešti, kde sú stále bezpečne uložené plány pôvodného kostola, sa však môžeme dozvedieť viac o vzhľade jeho interiéru aj exteriéru.

Vzhľad kostola

Záznam o kostole z roku 1692 hovorí, že mal vežičku s dvoma zvonmi. Loď bola skromná. Zdá sa, že kostol bol strednej veľkosti. Situovaný bol presne tak ako terajší kostol a jeho severný front splýval s frontom budovy kláštora. Svätyňa s hlavným oltárom bola obrátená na juh, veža na sever a kostol mal spoločnú stenu s východnou stranou kláštora. Bočný oltár sv. Kríža bol východný, druhý bočný oltár sv. Jozefa bol západný.
V kostole boli aj tri oratóriá, jedno pre rehoľníkov a dve pre žiakov. Nie je však jasné, či oratóriá boli súčasťou kostola alebo kolégia. Určite však vznikli otvorením spoločnej steny medzi kostolom a kolégiom. Chór kostola bol z dreva a od kostola ho delilo drevené mriežkovanie. Kazateľnica bola bez baldachýnu, strop kostola i Božieho hrobu boli z pevného materiálu a tvorili klenbu. Na chór viedli schody z kostola. V kostole boli štyri zvony: dva pre veriacich, jeden na zvolávanie rehoľníkov, jeden na zvolávanie študentov.
Do kostola viedli štyri vchody. Prvý od námestia slúžil denným potrebám veriacich, druhý umožňoval zo západu priamy vstup rehoľníkom z kláštora a posledné dva pri sebe zakončovali podchórie kostola severným smerom. Tieto severné brány boli dvojkrídlové a otvárali sa len príležitostne počas procesií, keď jednou bránou procesia vychádzala z kostola a druhou sa vracala. Zo začiatku boli v kostole dva organy.

Dôvody novej stavby

V roku 1740 začal na mieste pôvodného kostola vyrastať nový, väčší a honosnejší kostol, ktorý je pýchou nášho mesta dodnes. Ako už bolo spomenuté, pôvodný kostol bol menší, čo je uvádzané ako hlavný dôvod pre výstavbu nového kostola, keďže ten starší kapacitne bratom piaristom nepostačoval. Majme na zreteli, že v minulosti pôsobili v našom meste piaristi, ktorých počet bol niekoľko desiatok a teda potrebovali aj väčšie priestory pre svoju duchovnú službu.
Pôvodný kostol bol pravdepodobne tiež poškodený po plienení počas protihabsburgských povstaní, keď bolo zničené aj vnútorné zariadenie. Začali ho rúcať v roku začiatku výstavby nového kostola. Predpokladáme, že sa súčasne s búraním starých múrov začali kopať ryhy pre základy nových.

Môžeme sa len domnievať, že v roku 1741 sa ešte stále búrali múry starého kostola. Páter Hangke, poverený výstavbou nového kostola, totiž v tom roku vyplácal murárov za odpracované dni; v nasledujúcom roku ich vyplácal už podľa dĺžky postavených múrov. Na začiatku októbra kúpil pre murárov veľké množstvo páleného a 194 holieb piva (1 holba = 0,707 l), čo sa robievalo pri dokončení určitého druhu prác. Pravdepodobne sa v tých dňoch skončilo búranie starého kostola a Hangke hostil murárov a iných občanov, ktorí pri rúcaní starého kostola a odvážaní materiálov pomáhali.

Zrútením starého kostola sa obnažila južná strana budovy kolégia s množstvom otvorov (dverí, chodieb), ktoré bolo treba uzavrieť provizórnymi oknami a dverami. Nový kostol slávnostne vysvätili 21. júla 1753.

Pavol Schmidt

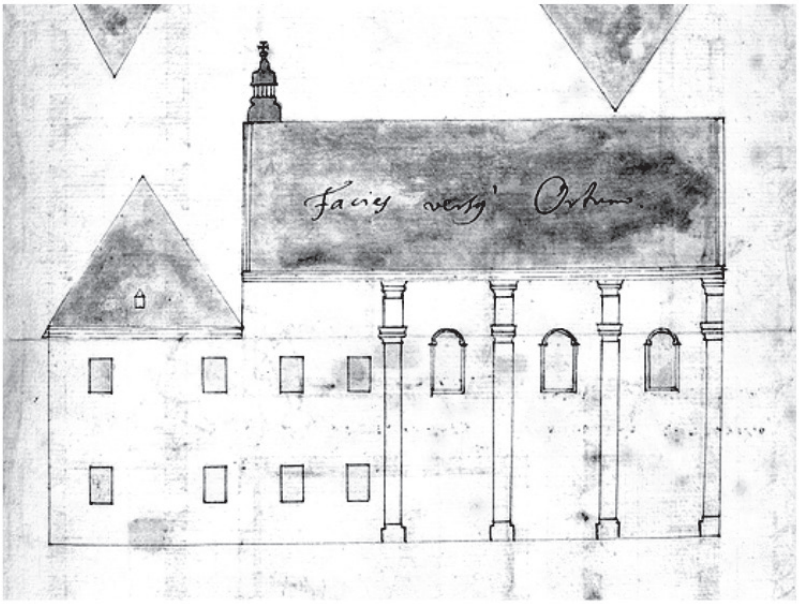

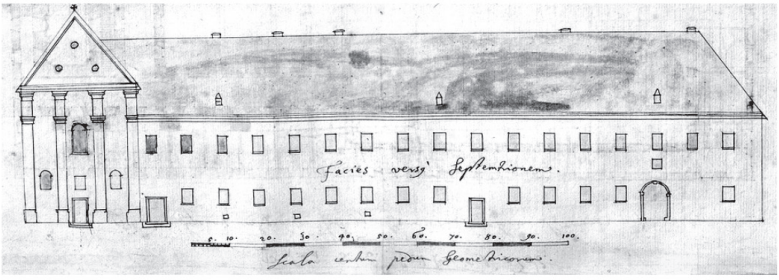

Zdroje: ŠÁŠKY, Ladislav. Stavebný denník Hyacinta Hangkeho z 18. storočia. Zborník Slovenského národného múzea, 1977-1978.
MIŠÍK, Mikuláš. Prievidza. Stredoslovenské vydavateľstvo, 1971, s. 142-146.
Foto: Piaristické múzeum Budapešť - prvý piaristický kostol Prievidza

Prehovoril ku mne svätý Pavol

3.

Areopág, 24. 5. 2015

Teplá májová nedeľa sa preklopila do poobedia, keď som tentoraz od Rímskej agory stúpal do blízkosti vstupu na Akropolu. Odbočil som na kamennú plošinu poznačenú tisícročiami premien ľudskými i prírodnými silami s nádherným výhľadom na susednú Akropolu a severnú časť Atén.

V ten deň sa mi nepodarilo nájsť v prevažne ortodoxných Aténach katolícku sv. omšu (ani internet mi vtedy ešte nepomohol). Duchovné povzbudenie mi priniesol iný pútnik, ktorý sem v polovici prvého storočia prišiel – sv. apoštol Pavol. Pred vstupom na plošinu Areopágu je kovová tabuľa s textom Pavlovej reči zo 17. kap. Skutkov apoštolov. Je v gréčtine, vyberám preto môj vreckový výtlačok Nového zákona (neboli ešte aplikácie so Svätým písmom).

Po prečítaní vystúpim po pár schodíkoch na kamene, ktoré niesli i nohy tohto apoštola národov a rozjímam o jeho slovách. Úprimne a otvorene vraví k poslucháčom, ktorí sú zvedaví na čokoľvek nové. Všíma si ľudí, ich svätyne, ich básnikov, ich kultúru a zvestuje Krista. No tie najdôležitejšie slová o zmŕtvychvstaní sú na väčšinu z nich príliš. „No niektorí muži sa pripojili k nemu a uverili.“ Medzi nimi bol i Dionýz Areopagita, dnes svätý, patrón Atén.

Sadám si na vyhriatu skalu, okrem mňa je tu málo turistov i domácich, okolo sú rozptýlené borovice, štíhle cyprusy a nad nimi sa vypínajú ruiny Akropoly. Pod ňou pulzuje rušný život veľkomesta. Moja predstavivosť dotvára scénu rozhovoru Pavla s Aténčanmi ako keby to boli okuliare s virtuálnou realitou. Pripojím sa k Pavlovi alebo ho nechám odísť?

Máme na výber. Tak si povedzme úprimne – čo si vyberáme?

Text a foto: Marek Šimurka

Použité zdroje: Sk 17, 16-34; informačné tabule z terénu; https://en.wikipedia.org/wiki/Dionysius_the_Areopagite; https://en.wikipedia.org/wiki/Areopagus_sermon

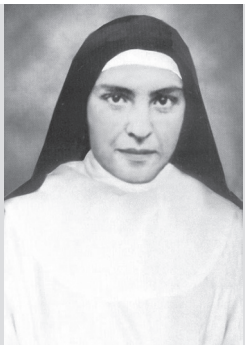

Hľadala Boha v úprimnosti srdca

Blahoslavená Mária Gabriela Sagheddu

Bola verná, hrdá a nekompromisná, ale tiež neústupčivá, prehnane sebavedomá a so silnými sklonmi k agresivite. Mária Gabriela Sagheddu veľmi dobre poznala svoje slabé stránky, no bojovala s nimi tým správnym spôsobom. Stretnutie so smrťou ju podnietilo obrátiť sa pokorne na Boha... A vďaka tomu „vyhrala“.

Mária Gabriela Sagheddu sa narodila 17. marca 1914 v Dorgali na Sardínii do pastierskej rodiny. Mala o tri roky mladšiu sestru. A práve tú ako 16-ročná stratila, kvôli čomu sa ocitla vo veľkej existenčnej kríze. Pociťovala veľké pochybnosti a zmätok a oporu a útechu začala hľadať v Bohu. Veľa sa modlila a často chodila do kostola.

Milosť povolania

Boh Máriino srdce premenil. Okolie sa tomu nestačilo čudovať. V krátkom čase nadobudla vnútornú jemnosť a bola plná porozumenia a lásky. Vrhla sa do charitatívnej činnosti, angažovala sa v Katolíckej akcii a pracovala tiež ako katechétka vo farnosti. Stále však mala pocit, že nie je na svojom mieste. Napokon ako 21-ročná vstúpila do kláštora trapistiek v Grottaferrata neďaleko Ríma, kde v roku 1937 zložila rehoľné sľuby.

Mária Gabriela bola Bohu vďačná za milosť povolania. Veľmi ju zasiahla oktáva modlitieb za jednotu Cirkvi. Hoci nemala poňatie o problémoch ekumenizmu, Božia milosť v nej vyvolala túžbu po jednote všetkých ľudí. Bola presvedčená, že jej úlohou je zasvätiť život v prospech jednoty Cirkvi – a aj to vedome spravila. Ustavične si opakovala myšlienku: „Všetci majú byť zjednotení, Otče!“ Text veľkňazskej modlitby Krista v Jánovom evanjeliu sa stal jej pravidelným čítaním. V jej osobnej Biblii boli tieto strany úplne zožltnuté.

Prijatá obeta

Boh obetu života Márie Gabriely prijal. Náhle ochorela na tuberkulózu a nasledujúcich 15 mesiacov veľmi trpela. Všetko toto utrpenie obetovala na úmysel, „aby bol jeden ovčinec a jeden pastier“. Zomrela 23. apríla 1939, práve v nedeľu, keď sa čítalo evanjelium o dobrom pastierovi.

Ján Pavol II. ju blahorečil v roku 1983 na sviatok Obrátenia sv. apoštola Pavla, kedy sa končí oktáva modlitieb za jednotu kresťanov, v Bazilike sv. Pavla za hradbami. Pri tejto príležitosti o nej povedal, že výborne pochopila výzvu apoštola Pavla adresovanú Korinťanom – bežte tak, aby ste získali odmenu.

„Počas niekoľkých rokov života sa jej podarilo vybojovať celý rad odmien. Je prvou blahoslavenou pochádzajúcou zo ženskej Katolíckej akcie; prvou Sardínčankou, trapistkou i bojovníčkou za jednotu kresťanov, ktorá bola blahorečená,“ povedal Ján Pavol II. „Obetovanie života za jednotu, ktorým ju Pán v čase Svetového týždňa modlitieb v roku 1938 nadchol, a ktoré ako obetu lásky ochotne prijala, nebolo začiatkom, ale cieľovým bodom duchovného behu mladej aktérky.“

Pripravila: Petra Humajová

Životopisné údaje: Ż. Podłejski: Soľ zeme a svetlo sveta 1; www.trappistevitorchiano.it
Foto: www.cs.wikipedia.org

Ahojte, kamaráti!

Viete, ako sa volá cnosť – teda dobrá vlastnosť, keď viete povedať druhému pravdu, ale láskavo? Predsa ÚPRIMNOSŤ!
Úprimne srdce je krásne a plné lásky – lásky k Bohu i k ľuďom. A také srdce sa isto páči aj Pánu Ježišovi.
Mať úprimne srdce je veľká výhoda. Ľudia vám dôverujú, lebo vedia, že čokoľvek im poviete, je to z úprimného srdca – teda pravda. Aj Pán Ježiš hovorí: „Ja som cesta, pravda a život.“ (Jn 14,6) Keď pôjdeme po ceste životom za ním, budeme veriť jeho slovu – lebo je pravdivé– , budeme mať raz život večný spolu s Ježišom v nebi. Myslím si, že to je to, o čo by sme sa mali snažiť.
14. februára bude Popolcová streda, začne sa pôstne obdobie. Skúsme sa postiť – zrieknuť sa sebeckosti.

Nebeský Otec, prosím ťa o úprimné srdce schopné konať skutky lásky.

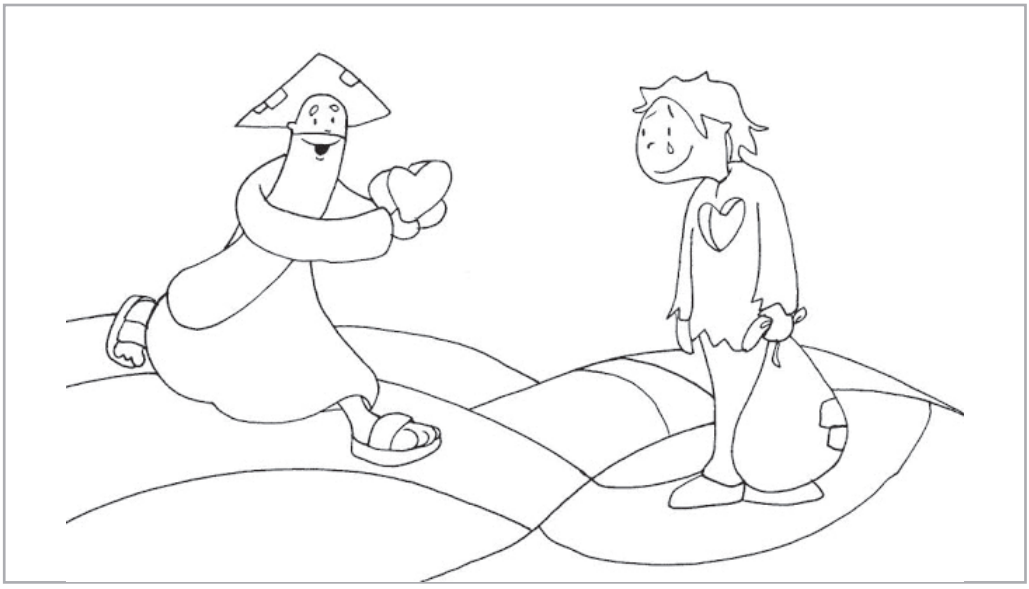

2.2.2024 Obetovanie Pána (Hromnice)
14.2.2024 Sviatok sv. Valentína
14.2.2024 Popolcová streda
18.2.2024 Prvá pôstna nedeľa

Rubriku pre deti pripravila Eva Trepáčová

K R Í Ž O V K A

Svätý František Saleský: „Nebuďte na nič naviazaní do takej miery, aby ste sa znepokojovali, (dokončenie v tajničke).“

Pomôcky: Jesus, ASAS, ZK, Y, RI, ae, trochej, Arad	Stav atmosféry v urč. čase na urč. mieste	Strom s typickým chvením listov	Index lomu, „refractive index“ (značka)	Zaujatie, zameranosť na niečo	Gitara po slovinsky či fínsky	Latinská dvojhláska	Digitálne video (skratka)	Popevok	Predložka (s lokálom)		Prikrývka s náplňou z peria	Čo robil dážď
Ustálené obrazné vyjadrenie										EČV okresu Poprad / Zariadenie na pečenie		
Stáva sa sin(av)ým									Čisti v práčke / 3. časť tajničky			
1. časť tajničky			EČV okresu Trnava / Teplota (značka)			Pletený povraz, pletenec	Podnikavosť, činorodosť	Rad slov v básni / Nadobudne, zadováži si				
Urobenie niečoho aktuálnym												
2. časť tajničky			Spôsobím ranu / Vypínal sa, vyčnieval							Medzinár. značka Holandska / Draslík (zn.)		
Jód (chemická značka)		Tá, čo hrá na piane / Aplauduje, tľapká										Staraj sa, dávaj pozor, usiluj sa
Aktívna sopka na Sicílii					Otec zdrobnene					Patriaci Zacharovi	Dioptria (značka) / Uplakane, užialene	
	Šplhaj, štveraj sa / Vchod pre vozidlá				Arzén (chemická značka)	Dvojhláska			Súčasť chrupu / 4. časť tajničky			
Ženské meno 29. 5.						Spojka		Plynné skupenstvo vody / Polomer zn.				
Ježiš po anglicky						Metrická stopa / Spievala (básnicky)						
Aliancia predajcov stavebnín (skratka)					Ludolfovo číslo – 3,14 / Hora			Množstvo ľudí v určitom čase na urč. mieste				Odovzdaj, poskytni, daruj
Slovenská značka kozmetiky			EČV okresu Nitra	Mačkovitá šelma / Integrovaný obvod (skr.)				Mesto v Rumunsku				
Ženské meno 3. 1.								Slovenský výrobca skla / Rímske číslo 500				
Samčí pohlavný chromozóm		Zrazená vodná para (napr. ráno na tráve)					Pozeraj po česky					

Tajnička z minulého čísla znie: „večnou láskou“.

Pripravila Mária Suríková

„Čo by si chcela na narodeniny, miláčik?“ pýta sa manžel.
„Aby si mi ich nepripomínal...“

Manželia idú do divadla. Vo vestibule sa pýta zhrozená manželka:
„Prečo si sa neoholil?“
„Ja som sa predsa holil!“
„A kedy?“
„Keď si sa začala obliekať...“

„Daroval som manželke na narodeniny knihu Ako šetriť peniaze.“
„A výsledok?“
„Už nepijem ani nefajčím.“

Farár spovedá mladé dievča:
„A iné hriechy nemáš?“
Dievča nesmelo hovorí:
„Ešte sa každé ráno obzerám dlho v zrkadle, aká som pekná. Je to márnivosť?“
Starý farár mávne rukou a hovorí:
„Zvyčajne hej, ale v tvojom prípade to je očná vada...“

Prečo Boh stvoril najskôr muža a potom ženu? Lebo nechcel počúvať rady, ako to má robiť.

Hovorí šéf firmy zamestnancovi:
„Buď si sprostý ty, alebo ja...“
„Ja si myslím šéfe, že by ste sprostého zamestnanca vo firme nedržali.“

Manželia zomreli a dostali sa do neba. Obaja obdivujú tú nádheru - presne ako napísal sv. Pavol: „Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo...“
Zrazu sa muž otočí k svojej manželke a hovorí:
„Vidíš, keby si nám nevarila tak prísne diétne, mohli sme tu byť už pred dvadsiatimi rokmi!“

Prečo sú futbalisti lepšie platení ako hokejisti? Lebo futbalisti stíhajú počas zápasu hrať ešte aj divadlo.

Misionár od verbistov skončil v dedine misie. Ľudia mu boli vďační a chceli sa mu odmeniť. Ale boli takí chudobní, že jediná vec, ktorú mali, bol kostolníkov kôň. Verbista ich nechcel uraziť a dar prijal. Dostal aj poučenie, ako ho používať. Najskôr treba povedať „Chvála Bohu!“ a kôň sa rozbehne. Ak treba zastať, je nutné povedať: „Aleluja!“
Verbista sa poďakoval, rozlúčil sa a hovorí: „Chvála Bohu!“
Kôň sa pohol a verbista, ktorému sa to páčilo, to ešte trikrát zopakoval - ale to už kôň išiel tryskom. No zrazu sa pred ním objavila priepasť. Misionár sa vyplašil a kričí: „Amen! Hosana!“
Ale kôň nič, cvála ďalej.
V poslednej chvíli si misionár spomenul na potrebné slovo a na povel „Aleluja!“ kôň zastal ako pribitý pol metra pred priepasťou. Misionár si utrel pot z čela, pozrel sa na nebo a hovorí: „Chvála Bohu!“

„Ocko, čo je toto za ovocie?“
„To sú čierne ríbezle.“
„A prečo sú červené?“
„No lebo sú ešte zelené.“

Pár v reštaurácii:
„My nejeme vajíčka, mäso, ryby, mlieko ani lepok. Čo by ste nám odporúčali?“
„No... Tak asi taxík.“

Mladík navrhuje slečne pri stretnutí v bare:
„Čo keby sme si vymenili telefónne čísla?“
Dievčina zmätene odpovie:
„A nebude to miasť ľudí, ktorí sa nám budú chcieť dovolať?“

VTIPPARÁDA

Tento rok som sa zameral výhradne na osobný rast. Teda konkrétne z M-ka som podrástol na XXL.

V rádiu vraveli, že každý, kto sa v tomto počasí vydá na cesty, by mal so sebou mať reťaze, lopatu, deku, rozmrazovač, ťažné lano, baterku, hever a rezervu... Dnes som v tom vlaku vyzeral fakt nemožne.

Stretnutie IT hráčov:
Gúgl sa chváli: „Ja nájdem VŠETKO!“
Fejsbúk mu kontruje: „Ja mám VŠETKÝCH!“
ČetDžiPíTí sa chvastá: „Ja vám VŠETKO napíšem!“
Tiktok do toho vrieska: „Ja si pozornosť VŠETKÝCH udržím!“
Z úzadia sa škerí elektráreň a pobavene poznamená: „Sklapnite VŠETCI! OFF!“
A zrazu bolo ticho...

Otec sľúbil svojmu synovi, že mu kúpi nové auto, ak syn splní tri podmienky: dá si ostrihať vlasy, na vysvedčení bude mať samé jednotky a prečíta si Bibliu.
Na konci roka prišiel syn domov, v rukách držal vysvedčenie s čistými jednotkami a čestne prehlásil, že prečítal Bibliu od začiatku až do konca.
„A čo tvoje vlasy?“ spýtal sa otec.
„Aj Ježiš a apoštoli nosili dlhé vlasy,“ odpovedal syn pohotovo.
„Tak potom vieš, že všade chodili pešo!“ dokončil otec.

„Pán doktor, dožijem sa osemdesiatky?“
„Hovoríte, že nefajčíte, nepijete a že vás nezaujímajú ženy? Tak potom nechápem, načo chcete žiť tak dlho.“

Príde učiteľka do triedy a hovorí:
„Žiaci, dnes budeme počítať s kalkulačkami.“
Deti sú celé šťastné a učiteľka hovorí:
„Koľko je 5 kalkulačiek mínus 3 kalkulačky?“

„Vitajte na školení *Ako rýchlo zarobiť 10 000 eur.* Koľko vás tu je?“
„Sto.“
„A koľko stál lístok?“
„Sto...“
„Dovidenia.“

Učiteľ sa pýta žiaka:
„Keby si mal sedem cukríkov a ja by som ťa o dva poprosil, koľko by ti ostalo?“
„Sedem.“

„Babka, prečo rúbete to drevo sama? Prečo vám nepomôže vnuk?“
„Jáj, nemá čas, je vo fitku...“

Medveď sa pýta dinosaura:
„Noe si ťa pridal na facebooku?“
„Prečo?“
„Len tak sa pýtam...“

„Prečo si smutný?“
„Vyhodili ma z práce.“
„A to už prečo?“
„Mali sme firemný večierok a šéf zakončil prípitok zvolaním: ‚Nech žijú naši zamestnanci!’“
„No a?“
„A ja som nahlas dodal: ‚A z čoho?’“

Babka sa sťažuje lekárovi:
„Pán doktor, ja mám vetry, ktoré nie je cítiť ani počuť.“
„Babka, päť dní berte tieto prášky a potom sa mi príďte ukázať.“
O päť dní babka príde a hovorí:
„Pán doktor, stále mám tie vetry, ale teraz je ich aj cítiť.“
„No vidíte, čuch sme už napravili, teraz ešte sluch.“

Pripravila: Redakcia

Farská kronika
od 1. január do 28. januára 2023

Do farského spoločenstva sme sviatosťou krstu prijali:

Jakub Meluš
Filip Zelenák
Filip Pálesch
Dávid Humaj

S kresťanskou nádejou na stretnutie vo večnosti sme sa rozlúčili so zosnulými:

Boris Kostka, 67 r.
Alžbeta Pešanová, 80 r.
Ladislav Kollárik, 77 r.
Ján Mokrý, 83 r.
Antónia Šovčíková, 88 r.
Jozef Matiaško, 101 r.
Anna Bieliková, 70 r.
Ján Ďuriš, 79 r.
Ivana Hrebeňová, 56 r.
Mária Bronišová, 92 r.
Michal Kvostka, 78 r.
Pavol Žňava, 61 r.
Bernard Leporis, 85 r.
Denisa Khüebachová, 34 r.

Hľadáme spolupracovníkov do redakcie

Ak máte dar tvorivosti, viete písať alebo cítite povolanie akokoľvek inak pomáhať farskému časopisu Bartolomej, budeme radi, keď sa nám ozvete a pridáte sa k nám. Píšte na: ***bartolomej@farapd.sk****.*

BARTOLOMEJ
ČASOPIS PRIEVIDZSKEJ FARNOSTI

Vychádza s cirkevným schválením BÚ v Banskej Bystrici č. 1127/98
Evidenčné číslo periodickej tlače: EV 5759/19

Názov: Bartolomej
Periodicita: mesačná
Vydavateľ: Rímskokatolícka cirkev, Farnosť Prievidza-mesto, Mariánska 4, 971 01 Prievidza, IČO: 31938671
Cena výtlačku: 0,50 €
ISSN: 2644-4658

Zodpovedný redaktor: Alojz Vlčko
tel.: 0902 202 898
e-mail: alojz.vlcko@gmail.com
Vedúca vydania: Petra Humajová
Grafika: Beáta Voskárová
Redaktori:
Jozef Repko, Pavol Škovránek, Jozef Durkot, Peter Valachovič, Elena Cagáňová, Anna Gálová, Štefan Kollár, Mária Melicherčíková, Mário Orság, Mária Pytlová, Eva Trepáčová, Miroslav Turanský

Kontakt:
tel.: 046/542 28 01, web: www.farapd.sk
e-mail: bartolomej@farapd.sk
adresa: Redakcia Bartolomej
Mariánska 4, 971 01 Prievidza

Foto:
str. 1 - Silvia Kobelová
str. 2 - Alojz Vlčko a archív redakcie
str. 35 - Juraj Maroši
str. 36 - Peter Melicherčík

Tlač: Patria I., spol. s r. o.
Upozornenie:
Redakcia si vyhradzuje právo výberu a úpravy príspevkov. Rukopisy nevraciame.

Ples farnosti Prievidza - Zapotôčky v Kultúrnom centre Bojnice, 27. januára 2024

Skautský ples v Dome kultúry v Malej Lehôtke, 27. januára 2024